

SPRÁVA Z VYKONANEJ KONTROLY HLAVNÉHO KONTROLÓRA OBCE ČAKA
KONTROLA DODRŽIAVANIA POVINNOSTÍ VYPLÝVAJÚCICH ZO ZÁKONA O SLOBODE
INFORMÁCIÍ

Cieľ kontroly: dodržiavanie povinností obce v oblasti zverejňovania

Kontrolovaný subjekt: Obec Čaka

Kontrolované obdobie: k aktuálnemu dátumu

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti na II. polrok 2022

Obec Čaka je povinnou osobou v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“).

Zo zákona o slobode informácií obci ako povinnej osobe, vyplývajú povinnosti ktoré možno rozdeliť v zásade do dvoch základných rovín. Za prvé, sú to povinnosti týkajúce sa povinného zverejňovania zákonom stanovených informácií a za druhé, sú to povinnosti na úseku sprístupňovania t. j. poskytovania informácií na základe konkrétnej žiadosti osoby tzv. info žiadosť.

Podľa § 18d ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) sa kontrolná činnosť hlavného kontrolóra obce nevzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy obec rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb a teda hlavný kontrolór nemôže kontrolovať akým spôsobom obec postupovala pri žiadosti o sprístupnenie informácií tzv. info žiadosti. **Vzhľadom na uvedené sa kontrola výlučne zamerala na oblasť zverejňovania a kontrolu evidencie žiadostí o sprístupnenie informácie v zmysle § 20 zákona o slobode informácií.**

Zverejňovanie základných informácií

Základné informácie, ktoré musí povinná osoba zverejniť sú uvedené v § 5 ods. 1 zákona o slobode informácií.

Každá povinná osoba podľa § 2 ods. 1 a 2 (obec a jej rozpočtové a príspevkové organizácie) je povinná zverejniť nasledovné informácie:

- a) spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry,
- b) miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie,
- c) miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené,
- d) postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať,

- e) prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe,
- f) sadzobník správnych poplatkov, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony, a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

Obec Čaka má vlastné webové sídlo www.caka.eu Na uvedenom webovom sídle obec zverejňuje základné informácie podľa § 5 ods. 1 zákona o slobode informácií. V zmysle § 5 ods. 1 písm. e) zákona o slobode informácií vyplýva obci povinnosť zverejniť aj prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe. Z uvedeného vyplýva, že obec zverejňuje okrem VZN aj interné predpisy/smernice obce a to minimálne v rozsahu tých interných smerníc na základe ktorých obec koná a rozhoduje a tých interných smerníc ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických a právnických osôb vo vzťahu s povinnou osobou. Na webovom sídle obce je zverejnený Štatút obce, Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami a majetkom obce, Smernica na vybavovanie sťažností a Rokovací poriadok OZ.

Obec zverejňuje VZN v časti dokumenty a VZN obce. V uvedenej časti je zverejňovaný aj návrh VZN pred schválením. **Odporúčam po schválení VZN obecným zastupiteľstvom zverejniť iba schválené VZN a návrh VZN stiahnuť zo stránky** (zverejnený návrh VZN ako aj následne schválené znenie VZN je zverejnené pri VZN o dotáciách z roku 2021 a pri VZN upravujúcom výšku príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach z roku 2014, ktoré je však už neplatné). Zároveň odporúčam **pri VZN ktoré sú už neplatné z dôvodu, že boli zrušené prípadne zrušené a nahradené iným VZN, doplniť k názvu že sa jedná o VZN ktoré stratilo platnosť.**

Obec nemá na webovom sídle zverejnené informácie § 5 ods. 1 písm. f) zákona o slobode informácií. Odporúčam zverejniť sadzobník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za správne úkony, a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

Zverejňovanie informácií podľa § 5 ods. 2 a ods. 6 zákona o slobode informácií

V zmysle § 5 ods. 8 zákona o slobode informácií je obec povinná **primerane použiť povinnosti stanovené pre NR SR (§ 5 ods. 2) na zverejňovanie informácií obecným zastupiteľstvom.**

§ 5 ods. 2

Národná rada Slovenskej republiky je povinná zverejniť

- a) termíny jej schôdzí a zasadaní výborov a návrh programu rokovania,
- b) zápisnice z verejných schôdzí,
- c) texty predložených návrhov zákonov do troch dní po ich podaní do Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky,
- d) texty schválených zákonov do troch dní po ich schválení v treťom čítaní,
- e) údaje o dochádzke poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na jej schôdze a na zasadnutia jej výborov do troch dní po skončení každej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky,

f) výpisy o hlasovaní poslancov po každej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky okrem prípadov tajného hlasovania a hlasovania na neverejnej schôdzi.

Možno skonštatovať, že obec Čaka má prehľadne zverejnené ku každému zastupiteľstvu okrem povinných informácií vyplývajúcich z § 5 ods. 2 zákona o slobode informácií (návrh programu, zápisnica z OZ z ktorej vyplývajú aj údaje o hlasovaní poslancov a údaje o dochádzke poslancov), aj materiály ktorých zverejnenie nevyplýva zo zákona avšak boli prerokovávané na danom zastupiteľstve vrátane správ z kontrolnej činnosti a stanovísk predkladaných HK.

V zmysle § 5 ods. 2 písm. a) a e) v nadväznosti na § 5 ods. 8 zákona o slobode informácií vyplýva obci **povinnosť zverejňovať aj základné informácie týkajúce sa zasadnutí komisií obce** a to v rozsahu termínov zasadnutí, návrhov programov jednotlivých zasadnutí komisií ako aj informácia o dochádzke poslancov na zasadnutie komisií. Pri kontrole bolo zistené, že **obec uvedené informácie týkajúce sa komisií OZ zverejnené nemá** čím porušila vyššie uvedené ustanovenia zákona o slobode informácií. Odporúčam vytvoriť na webovom sídle obce priestor na zverejňovanie uvedených informácií.

Zverejňovanie faktúr a objednávok

V § 5b zákona o slobode informácií je upravená povinnosť zverejňovať na svojom webovom sídle, ak ho má povinná osoba zriadené, **v štruktúrovanej a prehľadnej forme** tieto údaje:

O vyhotovenej objednávke tovarov, služieb a prác:

1. identifikačný údaj objednávky, ak povinná osoba vedie číselník objednávok,
2. popis objednaného plnenia,
3. celkovú hodnotu objednaného plnenia v sume, ako je uvedená na objednávke, alebo maximálnu odhadovanú hodnotu objednaného plnenia, ako aj údaj o tom, či je suma vrátane dane z pridanej hodnoty, alebo či je suma bez dane z pridanej hodnoty,
4. identifikáciu zmluvy, ak objednávka súvisí s povinne zverejňovanou zmluvou,
5. dátum vyhotovenia objednávky,
6. identifikačné údaje dodávateľa objednaného plnenia:
 - 6a. meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno fyzickej osoby-podnikateľa alebo obchodné meno alebo názov právnickej osoby,
 - 6b. adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, miesto podnikania fyzickej osoby-podnikateľa alebo sídlo právnickej osoby,
 - 6c. identifikačné číslo, ak ho má dodávateľ objednaného plnenia pridelené,
7. údaje o fyzickej osobe, ktorá objednávku podpísala:
 - 7a. meno a priezvisko fyzickej osoby,
 - 7b. funkciu fyzickej osoby, ak takáto funkcia existuje,

O faktúre za tovary, služby a práce:

1. identifikačný údaj faktúry, ak povinná osoba vedie číselník faktúr,
2. popis fakturovaného plnenia, tak ako je uvedený na faktúre,
3. celkovú hodnotu fakturovaného plnenia v sume, ako je uvedená na faktúre, ako aj údaj o tom, či je suma vrátane dane z pridanej hodnoty, alebo či je suma bez dane z pridanej hodnoty,

4. identifikáciu zmluvy, ak faktúra súvisí s povinne zverejňovanou zmluvou,
5. identifikáciu objednávky, ak faktúra súvisí s objednávkou,
6. dátum doručenia faktúry,
7. identifikačné údaje dodávateľa fakturovaného plnenia:
 - 7a. meno a priezvisko fyzickej osoby, obchodné meno fyzickej osoby-podnikateľa alebo obchodné meno alebo názov právnickej osoby,
 - 7b. adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, miesto podnikania fyzickej osoby-podnikateľa alebo sídlo právnickej osoby,
 - 7c. identifikačné číslo, ak ho má dodávateľ fakturovaného plnenia pridelené.

Obec nemá zverejnenú žiadnu objednávku. Nezverejňovaním objednávok obec porušuje § 5b ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií. Odporúčam začať zverejňovať vykonané objednávky a to v lehote podľa § 5b ods. 2 zákona o slobode informácií t. j. do 10 pracovných dní odo dňa vyhotovenia objednávky.

Zákon o slobode informácií v § 5b taxatívne vymenúva metaúdaje, ktoré sa zverejňujú o faktúrach (nezverejňuje sa naskenovaná faktúra). V zmysle § 2 písm. l) vyhlášky Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy (ďalej len „vyhláška o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy“), platí že metaúdajmi sú štruktúrované údaje obsahujúce informácie o primárnych údajoch, určené najmä na vyhľadávanie, katalogizáciu a využívanie primárnych údajov, pričom primárne údaje spravidla reprezentujú určitý hmotný objekt alebo nehmotný objekt.

Obec Čaka zverejňuje údaje o faktúrach v naskenovanom dokumente vo formáte pdf. a to súhrnne za určité obdobie väčšinou raz za rok (uvedeným spôsobom boli zverejňované faktúry od roku 2015 po rok 2021), v roku 2022 boli doposiaľ zverejnené dva dokumenty o došliých faktúrach. **Takýto spôsob zverejnenia však neumožňuje automatické spracovanie a nespĺňa štandardy stanovené vyhláškou o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy.** Odporúčam konzultovať s dodávateľom, ktorý nám vyhotovil naše webové sídlo o možnosti zverejňovať faktúry a objednávky na webovom sídle v súlade so štandardami pre informačné technológie verejnej správy t. j. nie skenovaním dokumentu, knihy došliých faktúr prípadne zoznamu objednávok, ale vytvorením priestoru na webovom sídle kde by sa nahrávali štruktúrované zákonom stanovené (§ 5b ods. 1 písm. a) a b) zákona o slobode informácií) metaúdaje. **Zároveň je zverejňovanie metaúdajov o faktúrach raz prípadne dva krát za rok v rozpore so zákonom stanovenou lehotou podľa § 5b ods. 2 zákona o slobode informácií na zverejnenie uvedených údajov t. j. do 30 dní odo dňa zaplatenia faktúry.** Odporúčam zverejňovať uvedené údaje o faktúrach v zákonom stanovenej lehote.

Zverejnený dokument o došliých faktúrach zároveň **neobsahoval všetky údaje, ktoré sa majú o faktúre zverejňovať**, konkrétne chýba:

- údaj že sa jedná o sumu vrátane DPH,
- identifikácia zmluvy s ktorou faktúra súvisí,
- identifikácia objednávky s ktorou faktúra súvisí,
- dátum doručenia faktúry,

- identifikačné údaje v zákonom stanovenom rozsahu (miesto podnikania FO, prípadne sídlo PO, IČO).

Povinne zverejňovaná zmluva

V zmysle § 5a ods. 1 zákona o slobode informácií je povinne zverejňovaná zmluva písomná zmluva, ktorú uzaviera povinná osoba a ktorá obsahuje informáciu, ktorá sa získala za finančné prostriedky, s ktorými hospodária právnické osoby verejnej správy vrátane neštátnych účelových fondov, alebo sa týka používania týchto finančných prostriedkov, nakladania s majetkom štátu, majetkom obce, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom právnických osôb zriadených zákonom alebo na základe zákona alebo nakladania s finančnými prostriedkami Európskej únie.

S účinnosťou od 31.3.2022 platí, že obce ako aj ich rozpočtové, príspevkové organizácie a obchodné spoločnosti sú povinné zverejňovať povinne zverejňované zmluvy v registri (ktorým sa myslí centrálny register zmlúv, ktorý vedie Úrad vlády Slovenskej republiky – ďalej len „CRZ“). Do účinnosti novely obce spadali pod výnimku upravenú v § 5a ods. 6 zákona o slobode informácií a teda sa nemuseli zmluvy zverejňovať v CRZ, ale postačovalo zverejnenie na vlastnom webovom sídle. Po účinnosti novely však výnimka ostala iba pre NBS.

Kontrolou bolo preverené zverejňovanie povinne zverejňovaných zmlúv v CRZ a to od nadobudnutia účinnosti novely zákona o slobode informácií t. j. od 31.3.2022 k dátumu ukončenia kontroly – 16.11.2022. Boli identifikované nasledovné zmluvy, ktoré neboli zverejnené v CRZ, ale iba na webovom sídle obce:

- dodatok č. 1 k zmluve uzavretej s MPC zo dňa 31.5.2022,
- kúpna zmluva uzavretá s Ladislavom Hanusom zo dňa 5.10.2022,
- zmluva o vydaní a používaní kvalifikovaného certifikátu pre elektronickú pečať zo dňa 11.10.2022.

V zmysle § 47a ods. 4 Občianskeho zákonníka platí, ak sa do troch mesiacov od uzavretia zmluvy zmluva nezverejnila, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo. Pričom zverejnením sa od 31.3.2022 rozumie zverejnenie v CRZ a teda nepostačuje zverejnenie na webovom sídle obce.

Návrh správy bol doručený na oboznámenie dňa 16.11.2022.

Lehota na podanie námietok k zisteným nedostatkom a navrhnutým odporúčaniam bola do 21.11.2022. Kontrolovaný subjekt nepodal námietky k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam a ani k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení.

Lehota na predloženie písomného zoznamu prijatých opatrení 15.1.2023.

Lehota na splnenie opatrení je do 31.1.2023.

V Leviciach dňa 22.11.2022

.....
Hlavný kontrolór obce Čaka